

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІСНИК

АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я

Науковий журнал

*Виходить 4 рази на рік
Видається з березня 1997 р.*

Випуск 2 (72) 2013

Миколаїв
2013

<http://visnyk.mnau.edu.ua/>

Засновник і видавець: Миколаївський національний аграрний університет.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №19669-9469ПР від 11.01.2013.

Згідно з Постановою ВАК України від 14.04.2010 р. № 1-05/3 видання включено до переліку фахових видань.

Головний редактор: В.С. Шебанін, д.т.н., проф., чл.-кор. НААНУ

Заступники головного редактора:

І.І. Червен, д.е.н, проф.
В.І. Гавриш, д.е.н., проф.
В.П. Клочан, к.е.н., доц.
М.І. Гиль, д.с.-г.н., проф.
В.В. Гамаюнова, д.с.-г.н., проф.

Відповідальний секретар: Н.В. Потриваєва, к.е.н., доц.

Члени редакційної колегії:

Економічні науки: О.В. Шебаніна, д.е.н., проф.; Н.М. Сіренко, д.е.н., проф.; О.І. Котикова, д.е.н., проф.; Джулія Олбрайт, PhD, проф. (США); І.В. Гончаренко, д.е.н., проф.; О.М. Вишневіська, д.е.н., проф.; А.В. Ключник, д.е.н., доц.; О.Є. Новіков, д.е.н., доц.; О.В. Скрипнюк, д.ю.н., проф.; О.Д. Гудзинський, д.е.н., проф.; О.Ю. Єрмаков, д.е.н., проф.; В.І. Топіха, д.е.н., проф.; В.М. Яценко, д.е.н., проф.; М.П. Сахацький, д.е.н., проф.; В.С. Дога, д.е.н., проф. (Молдова).

Технічні науки: Б.І. Бутаков, д.т.н., проф.; К.В. Дубовенко, д.т.н., проф.; К.М. Думенко, д.т.н., доц.; В.Д. Будаков, д.т.н., проф.; С.І. Пастушенко, д.т.н., проф.; А.А. Ставинський, д.т.н., проф.; В.П. Лялякіна, д.т.н., проф. (Росія).

Сільськогосподарські науки: В.С. Топіха, д.с.-г.н., проф.; Т.В. Підпала, д.с.-г.н., проф.; А.С. Патрева, д.с.-г.н., проф.; В.П. Рибалко, д.с.-г.н., проф., академік НААН України; І.Ю. Горбатенко, д.б.н., проф.; І.М. Рожков, д.б.н., проф.; В.А. Захаров, д.с.-г.н., проф. (Росія); С.Г. Чорний, д.с.-г.н., проф.; М.О. Самойленко, д.с.-г.н., проф.; А.К. Антипова, д.с.-г.н., доц.; В.І. Січкарь, д.б.н., проф.; А.О. Лимар, д.с.-г.н., проф.; А.П. Орлюк, д.б.н., проф.; В.Я. Щербаков, д.с.-г.н., проф.; Майкл Бьоме, проф. (Німеччина).

Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївського національного аграрного університету. Протокол № 8 від 23.04.2013 р.

Посилання на видання обов'язкові.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції, видавця та виготовлювача:

54020, Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9,

Миколаївський національний аграрний університет,

тел. 0 (512) 58-05-95, www.mnau.edu.ua

© Миколаївський національний аграрний університет, 2013

АНАЛІЗ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ГОЛШТИНСЬКОЇ ХУДОБИ ПРИ ІМІТАЦІЇ СТАБІЛІЗУЮЧОГО ВІДБОРУ

О.Ю. Сметана, кандидат сільськогосподарських наук
Миколаївський національний аграрний університет

У роботі здійснено аналіз тривалості інтервалу між отеленням, лактації, сервіс- і сухостійних періодів голштинської худоби у розрізі класів п'ятигрупової моделі стабілізуючого відбору. Виявлено високий ступінь обумовленості мінливості міжотельного періоду, тривалості лактації та сервіс-періоду від ефекту стабілізуючого відбору.

Ключові слова: голштинська худоба, тривалість лактації, міжотельний період, сервіс-період, сухостійний період, стабілізуючий відбір.

Постановка проблеми. Успіх розвитку молочного скотарства багато у чому зумовлюється інтенсивністю відтворення стада, яке має прямий вплив на виробництво молока та темпи реалізації селекційних ознак. У наш час проблема підвищення відтворювальної здатності тварин залишається однією із найважливіших, особливо у зв'язку з концентрацією поголів'я та впровадженням індустріальних методів виробництва.

Міжотельний період (МОП) – один із ключових індикаторів серед показників відтворювальної здатності корів [1]. Він, у першу чергу, залежить від тривалості сервіс-періоду, який визначається вибором оптимальних строків для осіменіння корів після отелення. При встановленні цих строків треба враховувати фізіологічний стан, вгодованість тварин, рівень їх продуктивності, а також конкретні умови господарства [2]. Якщо сервіс-період триває 85 діб, то інтервал між отеленнями дорівнює 365 діб, відповідно 100 діб – 380 діб та 115 діб – 395 діб. Закордонний досвід свідчить, що середній міжотельний період контрольованих молочних стад складає 381 день (Англія), 385 днів (Уельс), 410 днів (США) тощо [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Велика кількість науковців приділяла увагу проблематиці економічно обґрунтованої тривалості сервіс-періоду, а, відповідно, й інтервалу між отеленнями. Зокрема було встановлено, що фертиль-

ність корови до 50-го дня лактації складає 30-35%, а у проміжку 70-80 днів ефективність запліднення вже сягає 60-65%.

Таким чином, оптимальним і економічно виправданим строком осіменіння молочних корів після отелення вважають період між 50-90-ю добою від початку лактації. Хоча у західних країнах середня тривалість сервіс-періоду перевищує 100 дів [2].

Постановка завдання. Одним із прийомів корекції генетичного фонду популяцій є відбір бажаних тварин для подальшого їх розведення. Звісно, спрямована форма відбору є основним механізмом покращення господарсько корисних ознак свійських тварин і, як результат, породополіпшення та породотворення, але стабілізуючий відбір (СВ) при цьому відіграє не менш важливу роль. Видатний український еволюціоніст І.І. Шмальгаузен [3] першим ввів поняття стабілізуючого відбору, охарактеризувавши його як процес елімінації всіх відхилень для збереження норми, що вже існує, або норми, що тільки встановлюється.

У нашому дослідженні було поставлене завдання дослідити тривалість МОП, лактацій, сервіс- і сухостійних періодів голштинської худоби у розрізі класів п'ятигрупової моделі стабілізуючого відбору і встановити рівень залежності цих параметрів від організованих факторів.

Матеріали і методика. Дослідження було проведено в умовах племзаводу ПрАТ «Агро-Союз» Дніпропетровської області на коровах голштинської породи. Чисельність вибірки складає 250 племінних тварин. Розподіл тварин на групи було здійснено із застосуванням пробіт-методики [4], використовуючи лінійні проміри (висота в холці, коса довжина тулубу, глибина грудей, обхват грудей за лопатками та обхват п'ястка). Саме за пропозицією Ю.П. Алтухова [5] в основі відбору мають бути покладені мірні ознаки, оскільки вони можуть слугувати критерієм інтегральної оцінки адаптивної норми в популяціях, що відповідає середній частині на відрізку розподілу варіант. При цьому крайні угруповання, як правило, відзначаються гіршими параметрами, що характеризують відтворювальну здатність тварин.

Імітацію стабілізуючого відбору здійснено з використанням методики формування п'яти рівновеликих класів [6]. Така модель передбачає розподіл корів молочного стада на класи M^- , M^0 , M^+ , M^{++} з використанням чотирьох меж: $\bar{X} \pm 0,842\sigma$ та $\bar{X} \pm 0,253\sigma$.

Після цього було проведено аналіз тривалості МОП, лактації, сервіс- і сухостійного періодів корів як в межах досліджуваних груп, так і за вибіркою в цілому, використовуючи базові методики варіаційної статистики. Двофакторний дисперсійний аналіз проведено за методикою Снедекора [7]. Усі розрахунки виконано з використанням програми MS Office Excel 2010.

Результати досліджень. У результаті проведеного аналізу МОП слід зазначити, що в цілому за досліджуваною вибіркою міжотельний період є дуже високим (табл. 1). За першу і другу лактації він дорівнює $496,1 \pm 9,9$ діб та $498,9 \pm 9,6$ діб відповідно, а за третю він знижується і вже становить $453,7 \pm 9,9$ доби. Тривалість лактації також досить довга, проте вкорочується з віком. Вона більша за стандартну тривалість (310 діб) за першу лактацію на $123,2$ доби, за другу – на $109,7$ діб та за третю – на $66,3$ діб. Мінливість зазначених параметрів також з віком зменшується. Аналізуючи тривалість МОП і лактацій у розрізі груп моделі СВ, можна виділити тенденцію збільшення відповідних показників від M^- - до M^{++} -класів за другу лактацію, а за першу і третю зазначені періоди найбільшими виявилися у корів групи M^+ .

Аналіз тривалості сервіс-періоду дав такі результати (табл. 2). У цілому за вибіркою сервіс-період найдовший за першу і другу лактації $218,1 \pm 9,8$ діб та $220,6 \pm 6,9$ діб відповідно. За третю лактацію він скорочується до $172,5 \pm 9,9$ доби, проте все одно залишається досить тривалим, оскільки рекомендована довжина сервіс-періоду за останніми даними має становити $100-105$ діб. Мінливість даного параметру за всі лактації набуває значень в межах $67-71\%$, що також є дуже високим. У рамках груп СВ розподіл значень сервіс-періоду копіює аналогічний за МОП і тривалістю лактацій.

Таблиця 1

Тривалість лактації і міжотельного періоду в рамках п'ятигрупової моделі стабілізуючого відбору

Лактація	Клас	n	Тривалість МОП та його мінливість, діб		Тривалість лактації та її мінливість, діб	
			$\bar{X} \pm S\bar{x}$	C_v	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	C_v
Перша	M ⁻	48	459,5±21,4	31,3	401,7±19,5	33,7
	M ⁻	50	463,7±19,8	29,7	407,7±19,2	33,3
	M ₀	49	489,9±21,2	30,0	424,4±21,4	35,2
	M ⁺	46	545,9±25,0	30,8	473,5±24,3	34,8
	M ⁺	57	517,9±21,4	31,2	457,0±19,8	32,6
	У середньому	250	496,1±9,9	31,1	433,2±9,4	34,3
Друга	M ⁻	48	450,4±12,7	18,5	377,5±10,3	19,0
	M ⁻	50	484,5±23,5	33,6	401,9±18,7	32,9
	M ₀	49	485,5±19,6	28,0	408,6±17,5	29,9
	M ⁺	46	519,5±21,4	27,6	443,9±17,7	27,0
	M ⁺	57	542,5±23,7	33,1	461,0±19,9	32,7
	У середньому	250	498,9±9,6	30,0	419,7±8,0	30,1
Третя	M ⁻	20	385,8±16,3	18,9	322,7±11,0	15,2
	M ⁻	33	422,0±14,6	19,3	347,1±15,4	25,5
	M ₀	35	448,3±19,2	25,3	363,3±15,6	25,3
	M ⁺	30	507,7±22,9	24,3	428,2±21,4	27,4
	M ⁺	30	485,8±27,5	31,0	407,3±26,5	35,6
	У середньому	148	453,7±9,9	26,4	376,3±9,1	29,4

Оцінюючи сухостійний період за всією вибіркою, слід відмітити тенденцію його подовження з віком, а також збільшення мінливості даного параметру. Взагалі варіабельність сухостійного періоду виявилася найнепередбачуванішою. Зокрема, в групах СВ вона коливається від **27,4** до **105,6%**. Розподіл власне значень тривалості сухостійного періоду за три розглянуті лактації є стохастичним без певних закономірностей.

Для оцінки достовірності впливу імітації СВ та порядку лактації на мінливість МОП та тривалості лактації, сервіс- та сухостійного періодів, а також оцінки сили впливу вказаних факторів було використано двофакторний дисперсійний аналіз (табл. 3). Встановлено, що тривалість лактації, міжотельний і

сервіс-період високо достовірно ($P>0,001$) залежать від ефекту СВ, хоча сила впливу фактора низька – 5%. Разом із тим, порядок лактації теж має достовірний вплив на її тривалість і сухостійний період ($P>0,001$) та на МОП і сервіс-період ($P>0,01$). Хоча сила впливу також низька (до 3%).

Таблиця 2

Тривалість сервіс- і сухостійного періодів досліджуваних груп корів голштинської породи

Лактація	Клас	n	Тривалість сервіс-періоду та його мінливість, дів		Тривалість сухостійного періоду та його мінливість, дів	
			$\bar{X} \pm S\bar{x}$	C_v	$\bar{X} \pm S\bar{x}$	C_v
Перша	M ⁻	48	184,1±21,1	76,9	62,7±8,4	89,8
	M ⁻	50	185,3±19,7	73,5	59,1±2,6	30,1
	M ₀	49	211,4±21,1	69,2	62,0±2,6	28,6
	M ⁺	46	267,5±25,2	63,1	70,0±5,6	53,6
	M ⁺⁺	57	239,2±21,4	67,4	60,9±4,1	50,3
	У середньому	250	218,1±9,8	70,4	62,8±2,2	54,8
Друга	M ⁻	48	171,8±12,6	48,2	71,9±7,4	67,3
	M ⁻	50	203,6±23,2	79,0	85,5±13,0	105,6
	M ₀	49	208,4±19,4	64,6	78,6±6,1	53,9
	M ⁺	46	241,1±21,1	58,6	74,5±5,8	52,1
	M ⁺⁺	57	265,7±23,8	67,8	81,6±5,8	53,9
	У середньому	250	220,6±9,6	67,4	78,7±3,6	78,0
Третя	M ⁻	20	107,9±16,4	67,8	78,4±17,4	99,2
	M ⁻	33	142,4±14,8	58,0	89,7±12,6	78,4
	M ₀	35	161,3±18,6	68,3	85,0±12,1	84,2
	M ⁺	30	226,4±23,2	55,1	80,8±9,0	27,4
	M ⁺⁺	30	207,9±27,3	71,8	78,6±10,3	71,5
	У середньому	148	172,5±9,9	68,9	82,9±5,4	77,7

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, встановлено, що тривалість МОП, лактації та сервіс-періоду у корів голштинської породи ПрАТ «Агро-Союз» перевищує стандартні (бажані з економічної точки зору) їх рівні, хоча у третій лактації спостерігається зменшення цих параметрів. Такі відносно великі значення ймовірно обумовлені організацією відтворення в господарстві.

Таблиця 3

**Дисперсійний аналіз відтворювальних параметрів
голштинських корів (фактор А – групи моделі СВ,
фактор В – номер лактації)**

Ознака	Джерело мінливості	SS	df	ms	F	η , %
МОП	C _A	665590	4	166398	8,21***	5,0
	C _B	214319	2	107159	5,29**	1,6
	C _{AB}	73355	8	9169	0,45	0,5
	C _Z	12448388	614	20274	×	92,9
	C _Y	13401652	628	21340	×	100,0
Тривалість лактації	C _A	578217	4	144554	8,61***	5,0
	C _B	310079	2	155040	9,24***	2,7
	C _{AB}	45725	8	5716	0,34	0,4
	C _Z	10626638	633	16788	×	91,9
	C _Y	11560660	647	17868	×	100,0
Сервіс-період	C _A	666104	4	166526	8,30***	5,0
	C _B	245066	2	122533	6,11**	1,8
	C _{AB}	71052	8	8881	0,44	0,5
	C _Z	12316702	614	20060	×	92,6
	C _Y	13298924	628	21177	×	100,0
Сухостійний період	C _A	3313	4	828	0,31	0,2
	C _B	47292	2	23646	8,97***	2,8
	C _{AB}	8044	8	1006	0,38	0,5
	C _Z	1618791	614	2636	×	96,5
	C _Y	1677440	628	2671	×	100,0

Провівши моделювання СВ, за допомогою дисперсійного аналізу було виявлено високий ступінь обумовленості мінливості МОП, тривалості лактації та сервіс-періоду від ефекту стабілізуючого відбору. Окрім того встановлено, що зазначені періоди, а також сухостійний, високо достовірно залежать і від порядку лактації, проте сила впливу організованих факторів виявилася незначною.

Список використаних джерел:

1. Гавриленко Н. С. Повышение воспроизводительной способности коров / Н. С. Гавриленко, Г. С. Шарапа // Зоотехния. — 1990. — № 1. — С. 77—79.
2. Костомахин Н. М. Воспроизводство стада и выращивание ремонтного молодняка в скотоводстве / Н. М. Костомахин. — М. : Колос, 2009. — 109 с.

3. Шмальгаузен И. И. Пути и закономерности эволюционного процесса : избранные труды / И. И. Шмальгаузен. — М. : Наука, 1983. — 360 с.
4. Урбах В. Ю. Биометрические методы : статистическая обработка опытных данных в биологии, сельском хозяйстве и медицине. — 2-е изд. / В. Ю. Урбах. — М. : Наука, 1964. — 416 с.
5. Алтухов Ю. П. Генетические процессы в популяциях / Ю. П. Алтухов. — 2-е изд. перераб. и доп. — М. : Наука, 1989. — 328 с.
6. Сметана О. Ю. Порівняльний аналіз ефектів впливу різних моделей стабілізуючого відбору / О. Ю. Сметана // Збірник наукових праць : Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва. — 2009. — Вип. 17. — С. 135—141.
7. Лакин Г. Ф. Биометрия : учеб. пособие для биол. спец. вузов / Г. Ф. Лакин. — 4-е изд., перераб. и доп. — М. : Высш. шк., 1990. — 352 с. : ил.

А.Ю. Сметана. Анализ воспроизводительных характеристик голштинского скота при имитации стабилизирующего отбора.

В работе проанализирована продолжительность интервалов между отёлами, лактациями, сервис- и сухостойными периодами голштинского скота в разрезе классов пятигрупповой модели стабилизирующего отбора. Выявлен высокий уровень обусловленности изменчивости межотельного периода, продолжительности лактации и сервис-периода от эффекта стабилизирующего отбора.

O. Smetana. The analysis of reproductive characteristics of the holstein cattle in the simulation of stabilizing selection.

There was analyzed the length of the interval between calving lactations, the service and dead periods of the Holstein cattle in terms of classes of 5-group model of stabilizing selection in the work. Was found a high degree of the conditioning of variability of the period between calving's, the duration of lactation and service period from the effect of stabilizing selection.

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

І.І. Червен, М.І. Кареба. Активізація інноваційної діяльності – найважливіший напрямок підвищення ефективності аграрного виробництва	3
О.Є. Новіков, Н.О. Корнева. Особливості визначення плати за землю сільськогосподарського призначення	11
В.П. Клочан, Н.І. Костаневич. Результати аналізу рентабельності сільськогосподарської продукції.....	16
А.П. Марчук. Біотехнології у контексті сучасних інноваційних змін	21
М.А. Домаскіна. Теоретичні аспекти застосування теорії нечітких множин в економіці.....	29
Т.І. Лункіна. Сталий економічний розвиток України: сутність, значення.....	35
Н.В. Цуркан. Виробництво сіна багаторічних трав у різних категоріях господарств півдня України	42
С.С. Стецюк. Управління витратами м'ясопереробних підприємств.....	48
Я.В. Карпенко. Сучасний стан регіонального ринку молока Черкаської області.....	59

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ

С.Г. Чорний, А.В. Волошенюк. Оцінка біоенергетичної ефективності технології No-till	67
В.С. Паштецький. Мінімізація обробітку ґрунту в системі агроекологічного захисту ґрунтів	74
І.М. Марценюк. Господарсько-біологічна оцінка сортів цибулі-батун (<i>allium fistulosum</i> L.), вирощених у північному причорномор'ї України.....	82
З.В. Золотухіна, В.В. Калитка. Оцінка економічної та біоенергетичної ефективності вирощування озимої пшениці з використанням регулятора росту АКМ.....	89

В.П. Коваленко. Значення обробітку ґрунту в технології одержання високопродуктивних посівів люцерни	95
О.В. Видинівська. Мікробіологічний стан чорнозему південного при запровадженні технології no-till.....	99
О.О. Вінюков, О.М. Коробова, І.О. Кулик. Метод вирощування кореневої системи зернових культур та вплив регуляторів росту на розвиток кореневої системи ячменю ярого	105
А.С. Даніліна, О.Л. Семенченко. Вплив густоти рослин цибулі ріпчастої на урожайність в умовах краплинного зрошення північного степу України.....	112
В.О. Мельник, О.О. Кравченко, А.О. Бондар, Д.А. Карпенко. Особливості сперматогенезу та спермопродукції самців	116
О.О. Стародубець. Особливості гістологічної будови м'язової тканини свиней породи дюрок за різними методами розведення.....	123
І.А. Галушко. Біохімічний склад молока корів голштинської породи різних ліній.....	128
О.К. Цвейтава. Екстер'єрні особливості тварин різних типів стресостійкості.....	137
О.І. Юлевич, А.В. Лихач, Ю.Ф. Дехтяр. Залежність інтенсивності росту помісних поросят різних строків відлучення від рівня годівлі	143
О.Ю. Сметана. Аналіз відтворювальних характеристик голштинської худоби при імітації стабілізуючого відбору....	151
С.М. Галімов. Хімічні показники продуктів забою свиней червоної білопоясої породи при різних методах розведення	158
М.А. Волков. Дослідження фізіологічних особливостей центральної гемодинаміки у дітей шкільного віку.....	164

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

В.С. Шобанін, А.П. Шобаніна, В.Г. Богза. Дослідження пружно-деформованого стану сталевих силосів при нерівномірному осіданні фундаментів.....	173
--	-----

А.І. Бойко, О.В. Бондаренко, В.М. Савченко. Дослідження показників надійності та експлуатаційної готовності пасивно резервованої технічної системи.....	179
А.П. Мартинов, Г.О. Іванов. Конструктивно-технологічні фактори підвищення складанності складаних одиниць з вальницями кочення.....	186
Д.Ю. Шарейко, І.С. Білюк, А.М. Фоменко. Синтез системи керування комплектного електропривода сільськогосподарського комбайну.....	194
В.А. Грубань. Обґрунтування компоновочної схеми технологічного модуля для збирання кукурудзи	201
Р.М. Романко. Вдосконалення класифікації процесів змін стану земель на основі даних дистанційного зондування	210

Наукове видання

Вісник аграрної науки Причорномор'я
Випуск 2(72) – 2013

Технічний редактор: *О.М. Кушнарьова.*
Комп'ютерна верстка: *Ю.В. Антонович.*

Підписано до друку 23.04.2013. Формат 60 x 84 1/16.
Папір друк. Друк офсетний. Ум.друк.арк. 14.
Тираж 300 прим. Зам. № _____. Ціна договірна.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м.Миколаїв, вул.Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.